

ELŐFIZETÉSI FÜLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre . . . 10 kor. —
 Hat óra . . . 5 kor. —
 Három óra . . . 2 kor. 50 fill.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
 Egyes számok 20 filléért kaphatók
 a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK
 Négyhasábos peti-sor egyszeri közlésért 14 fill.
 kétszeriért 12 fill., többszöriért 10 fill. ázetendő.
 Belyegdíj minden egyes beiktatásér 10 fillér.
Hivatalos hirdetések
 100 szögig 2 kor. 6) fill., azontul minden szó 2
 fillérvél számítatik.
A nyilttérben:
 minden négyhasábos garmond-sor díja 30 fillér.
 Velünk 7-vezeköttetésben levő hirdető-irodák, elő-
 fizetők, vagy a gyakori hirdetőket tetemes díj-
 kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.
 Kéziratok vissza nem adtnak.
 FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer
 — vasárnap reggel. —

A hirdetések, előfizetések s a reklamációkat a kiadóhivatalba
 (Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.
 A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA.

„BARS”

XXII. évfolyamára

1902. január hó 1-én új előfizetést nyitottunk.

„BARS” a jövőben is az marad a mi eddig volt, a barsmegyei közélet hű tükré, városaink fejlődésének figyelmes kísérője, vármegyénk érdekeinek szószólója és tántorítatlan harczosa.

Hogy ezen czélokot annál biztosabban szolgálhassuk, vármegyénk és városaink érdekeinek hathatós védelmezését elérhessük, szükségünk van az egész társadalom támogatására.

Ezért szólítjuk fel vármegyénk egész társadalmát, „BARS” kipróbált zászlaja alá.

„BARS” előfizetési ára:

Egész évre . . . 10 kor. — fill.
 Fél évre . . . 5 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 2 kor. 50 fill.

Új esztendő.

Az idő homokóráján ismét lepergett egy esztendő. A végtelen és örök időnek pályafutását a véges és mulandó emberi elme részekre osztotta fel s képzeletben egy-egy határkövet állított fel, a melyekhez fűzve gondolatait visszaemlékezni tudjon mindarra, a mi elmúlt, s gondolatainak szárnyain elővarázsolja mind azt, a mi lesz.

Egy ily emberi elme által alkotott határkövet az új esztendő, a melynél megállunk egy kissé, hogy vissza gondoljunk a múltra, s programot alkossunk a jövőre.

Közönséges, szürke esztendő volt a múlt. Lapunk multját nem kell részletesen felsorolnunk. Ismeretesek azok mindenki előtt. Természetesen működésének köre most sem terjedt túl városunk és vármegyénk határain, de hát egyéb cél nem is lebegett szemünk előtt, mint vármegyénk és városunk érdekeinek istápolása.

TARCA.

Újévre.

Pirkad már, pirkad már új esztendő napja!
 — Tudja Isten ez is mit hoz a magyarra —
 De hát jöjjön, legyen akármilyen fajta:
 Édes magyar népem, ne töprengjünk rajta!
 Bűbánat, vagy vigság hej, jöjjön akármí,
 A sarat szilárdan megtudjuk mi állni!
 Ebben nem volt párja soha a magyaroknak,
 Szembe nézett mindig a vérszék, viharoknak.
 Tudjuk azt mindnyájan — minek is beszéljem?
 A „magyar történet” mind elmondja szépen.
 Jelenben ne féljük a titkos jóvendőt,
 Majd csak ad az Isten boldog új esztendőt!

Lebegjen felettünk szent keze áldása,
 Vágyát: minden ember valósnál lássa!
 Föld: teremjen dúsan, vizekben: hal bőven,
 Sok gyümölcs a fákon, jó bor a szőlőben.
 A léda fenekén s „takarékbán” töké,
 Hogy ne legyen szükség a hitelésre —
 Veszedelem, kétség csúf kudarcot valljon,
 Vidámság derengjen minden boros arcon.
 Az öreg és ifju bátor szívvel várja:
 A sors mily ügyet, bajt sodor az útjába,
 És ha lésson véle küzdő, nehézsé gondja:
 Tapintatos észszel, okosan megoldja.

Gazdag és szegény közt különbség ne légyen,
 Egy hazának földjén megfőrünk mi szépen!
 . . . S a kik tán dúsbabbak gazdagságban, kincsen:
 Adjának annak is, — kinek semmi sincsen . . .
 A hazátlan síró, elhagyott árvák:
 Meleg sziveknél az „otthon” megtalálják;
 Egyetértés láncza kössön össze minket,
 Békesség, szeretet fájó sziveinket . . .

. . . S találjon a legény jó kis feleséget,
 Gazdagot, dolgosat, hűségeset — szépet!
 S mindenik családban — kétszer is egy évbe —
 Szálljon golya madár a ház fölére,
 Mert kevesen vagyunk, sok az ellenségünk . . .

Ha ezt a partikuláris érdeket tekintjük, akkor még sem mondhatjuk meddőnek a lefolyt esztendőt, mert városunk történetében maradandó alkotások fogják jelölni a lefolyt év nyomát. Létesítettünk több közhasznú intézményt. Ezek közül különösen kiemelendő mozzanatnak tartjuk a városházépítési kérdésének végleges megoldását, a helypénzszedési jog megváltását és a város tartozásainak konvertálását, ezen kívül a városi tisztviselők fizetésének rendezését. Mindezek az alkotások arról tanuskodnak, hogy Léva város polgáraiban megvan az akarat és készség a haladásra.

Nem lehet öndicséretéről szó, ha ezen alkotások keretében némi részt kérünk magunknak is. Hiszen Léva város közönsége tanúságot tehet a mellett, hogy bármilyen városi vagy megyei érdekről volt szó, lapunk minden kérdésben szót emelt. Megvitattuk e lap hasábjain a teendőket; a szikrát, mely lappangott, lángra lobbantottuk, istápoltuk. A haladás irányát kijelöltük. Tettünk és buzditottunk, a menyitől erőnkkel telt azon meggyőződésben, hogy a mi érdekünk nem lehet más, mint városunk és vármegyénk jóléte és boldogulása. Akkor tehát, mikor a közjó előmozdításáról van szó, nem lett szabad nekünk sem elmaradni a küzdelem teréről.

Ha lezárjuk a múlt évi számadásunkat, azon megnyugtató tudattal tehetjük, hogy kötelességünknek mindenkor megfelelni iparkodtunk s hogy tollunkat sem egyesek, sem pártok befolyása nem vezette, hogy mindenkor a szabadsajtó hatalmával és tisztelettel hirdettük azokat az igazságokat, melyek a közjó előmozdítására s városunk felvirágoztatására szolgálnak. Ennélfogva új programot az új év kezdetén sem adhatunk. Huszonegy évi működésünk igazolta lapunk

Legyen azért edzett, bátor nemzedékünk
 És ha dúló vérszék árja zúgva jönne
 Balgán, dörén vissza ne riadjunk tőle!
 Jelenben: ne féljük a titkos jóvendőt,
 Adjon a jó Isten boldog új esztendőt . . . !
 Tuba Károly.

A kazárok. *)

Zsidó mindig volt és mindig lesz; mindenütt volt és mindenütt lesz. Ég alatt és földszínen: nem jártam olyan vidéken, olyan országban, a hol zsidó ne lett volna. Havasok ormán, tengerek partján, bányák mélyében — a hol munka van és munka nincs, oltalmazott helyen és veszélyes ponton, békében és háborubban, szántóföldön és gyárban, üzletekben és szákhordásnál a kikötőkben — mindenütt van zsidó.

De a kazár nincs mindenütt. Kazár név alatt lengyelzsidót értek. Ezen általános nevet azért nem használom, mert a szerencsétlen lengyel nemzetet kimélni akarom, hogy neve ilyen összeköttetésben szerepeljen. És nem használom azért sem, mert a zsidó szó vallásfelekezeti fogalom. Már pedig óvakodni akarok annak a vádnak még a színétől is, mintha vallásfelekezeti szempontok vezetnének.

Nem, mintha joga nem volna az irónak a hitvallás befolyása és nevelő hatása alapján itélni meg valamely népet. Tették ezt már igen sokan és teszik is, a nélkül, hogy szükségképpen elveszítenék a tárgyi igazság mérlegét. A kritika jogköre kiterjed minden hitágazatra. Egy nép lelki állapotát, műve-

*) Mutatvány Bartha Miklósnak „Kazár földön” című legújabbau megjelent művéből. Szerk.

változatlan irányának helyességét, a melyet a jövőben is fenntartani leendő legfőbb törekvésünk.

Szolgálni fogjuk a közérdeket s főleg városunk és vármegyénk javát úgy, mint eddig. E cél szolgálatában soha sem fogunk tartózkodni az igazság őszinte és nyílt kimondásától. Mert jól tudjuk azt, hogy az orvos is nem szép szóval, de késsel operálja az elmérgesedett sebet. Mind a mellett a mint eddigi működésünk igazolja, a szigorú tárgyilagosság határán túl schasem megyünk. A személyek elleni hajsza nem lehet feladata egy tisztességes lapnak, az egyén és család magánügyei kell, hogy tiszteltesse minden lovagias ellenféltől is.

Mint említettük, sem egyént, sem pártot nem szolgáltunk s nem fogunk ezután sem. Függetlenségünket minden irányban megóvni iparkodunk, mert csak így lehetünk hű reprodukálói a közvéleménynek. Főleg pedig törekedni fogunk arra, hogy polgártársainkban felébresszük és ébren tartsuk a közügyek iránt való lelkesedést, az összetartozandóság érzetét, hogy ápoljuk a demokratikus egyenlőséget, egymás elveinek, nézetének kölcsönös becsülését és tiszteletét, hogy teremtsünk magyaros polgári közszellemet.

Azt hiszszük, hogy ezen törekvéseinkben városunk és vármegyénk közönsége továbbra is támogatni fog s hogy a több mint két évtizeden át irántunk tanusított bizalmát ez után sem vonja meg tőlünk.

Számos és kiváló munkatársaink támogatására hivatkozva, igérjük, hogy kitűzött célunknak minden irányban iparkodunk megfelelni, hogy az előttünk levő új esztendő folyamán kifejlesztendő működésünk a legszebb eredményekkel igazolhassa a nekünk előlegezett bizalmat.

lődési folyamát, jellemét alaposan megérteni nem is lehet, ha személyre nem vétetik azon befolyás, melyet rá a hitélet gyakorol.

Az egyházi szervezet idegszállait a történelmi fejlődés mindenütt beleszötte az állami szervezetbe. Ez alól aem képeznek kivételt sem a hinduk, sem a keresztények, sem a zsidók, sem a mohamedánok. A gondolat és a kutatás szabadságához tartozik tehát annak a vizsgálata, hogy az egyházi szervezet idegszállai miként működnek a családban, az iskolában, a jog életben, a politikai felfogásban és a közérkölcében.

De én mégis szigorúan tartózkodom a vallási szempontoktól. Mert azt tudnám indokolni, hogy a keresztény eszme pedagógia hatása alatt az emberiség megjavult. De azt, hogy az erkölcsi és fizikai tisztátalanságnak az a mélyeséges foka, melybe a kazárok süllyedtek, a Mózes anából eredne, vagy azzal bármi gyöngye fonalon összeköthető volna, valójában nem tudnám indokolni.

Ellenkezőleg azt látom, hogy a jótékonyági érzület egyetlen egyház kebelén sem melegebb, mint a Mózes egyházában; a miből méltán következtethető, hogy a felebaráti szeretet elmélete a zsidó egyházban is élő törvény.

Azt sem merném állítani, hogy a zsidóságnál észlelhető kozmopolitikus vonások vallási motívumokra volnaak visszavezethetők; mert hiszen a Mózes tanaiban sokkal több a nemzeti elem, mint a keresztény tanokban.

Gazdasági és közműveltségi teendőink az új esztendőben.

Haladunk, haladunk; de azért még rengeteg a tenni valónk! A régit megújítani, nem levőt meghonosítani; a tevékenységnek hosszú sorát zuditja reánk! De hát hiába! Akárhogyan kapálódzunk is, a tennivalók eől nem térhetünk ki s ez bizony nagy szerencse ránk nézve! Jövő boldogulásunknak vetjük meg az alapjait. Tartsunk evégből egy szemlét a tekintetben, hogy hol s mit kell tennünk; természetesen a sok és nagy munkából csak a legfőbbeket említve.

A föld művelése tekintetében: kopár területeket be kell tiltatnunk fokozottabb mértékben s a talajt javítanunk kell rendszeres művelés- és trágyázással, mert a mezőgazdaság nem igen javul!

Az állattenyésztés szempontjából: a szarvasmarha tenyésztést emeljük istállózás által, mi a tejgazdaság emelkedését eredményezné. Általában, tejgazdaságok szervezendők. Az angol keresztezést jobban kellene terjeszteni. Az állat-egészség ügyét egyformán kellene kezelni a magyar területen s ne vegyük ki Horvátszágot. A felső vidékeken, a szarvasmarha-, ló- és juhtenyésztésre nagyobb súly volna fektetendő; az erdélyi részeken pedig a selyembogár tenyésztés terjesztése volna szükséges.

Növényországi tekintetben: a szőlőtermelésnél a csamegeszőlő értékesítésére kellene törekedni; ugyancsak a fehér szőlőt el kellene választani a vöröstől, hogy tiszta fehérborral rendelkezünk, mely jobban leendő értékesíthető. A czirok termelés-, borsóból és lencséből is nagyobb mennyiséget kellene felmutatnunk. A szőlővessző forgalma szabadá teendő a közönségi előjáróság engedélye mellett s ne úgy mint most van, hogy csak bizonyos vasuti állomások fogadhatnak el szőlővesszőt. A bortermelőnek meg kell mutatni, hogy hogyan védekezhetik a peronospora ellen. Kitűnő s olcsó vető magot kell venni s adni a népnek.

A mi pedig a családi élet bensőségét illeti, ez a zsidóknál mintaszerű. Ez azt jelenti, hogy az emberi közösségnek legelső, legönzetlenebb és legerkölcösebb formációja iránt a zsidó hitélet éppen olyan fogékony, mint a keresztény. A hűség kötelékére vonatkozó botlások individuális és faji természetűek s egyáltalában nem jelentik az egyházi törvények lazaságát.

Ezek után nem tűröm, hogy bárki is holmi vallási türelmetlenséget lásson soraimban. Épen azért nem is használom a zsidó szót azon nép megnevezésénél, a melyről irok. Még a látszatát is kerülni óhajtom annak, mintha általánosítani akarnék. Megkülönböztetem a kazárt, a ki idegen a zsidótól, a ki magyar és nem a zsidókról irok, hanem a kazárokról. Tesszem pedig est nem a szépitgetés, hanem az igazság okából. A szépitgetés úgy se tartozik sem jó, sem rossz szokásaim közé.

Ezzel szemben a zsidó vallásu magyaroktól megkivánom, hogy ők sem általánosítsanak. A kazárok dolgából ne csináljanak zsidókérdést. Ne vedjék a bűnt, ha azt vallásfelekezetük valamelyik tagja követte el. Kaucsal szemekkel ne nézzék azt az akciót, mely benszülötteket akar kiragadni az idegen kazárok karmaiból!

Felvidékünkre 1868-ban kezdtek a kazárok beözönlenni. Azelőtt is szállingóztak, jöttek, mentek, meg is telepedtek. Egy öreg kazár, a kit elvagyonosodása következtében „báró“-nak, keresztelt el Zugó község vidéke, így szólott hozzám:

Jó volna pld. a bornak évenként többször való vizsgálására egy vegyiszerleti állomásnak a szervezése is. Ohajtandó a szilváskertek területének a kiterjesztése s általában a gyümölcsstermelés fokozása. Az árpa betakarításánál jobban kellene ügyelni, hogy az, sörgyártásra minél alkalmasabb legyen; mert rendszeren megázik, miáltal elválik a megrohad.

Az ásványországból: a hazai szén jobban kellene felkarolni s a magyar szénre kedvezményes fuvardíjat kellene biztosítani. Most, a külföldi szén van előnyben.

Nálunk, a nagyipar, valódi szükségleteinkkel nincs arányban. A nagybirtokosok, nem teljesítik ezen a téren kötelességüket, mint az a külföldön történik. A társadalomban nincs meg a bizalom az ipar teremtéséhez; azért nincs az állami támogatásnak is hatálya. Külföldi tőkére vagyunk utalva, ez pedig ismét csak a bizalom kérdéséről függ. Csupa esetlegesre van alapítva! Persze, önálló vámtarifák kellene! Az ipar terén, első sorban, a kis iparoson kellene segíteni s a hiteli viszonyokat javítani. Talán az iparpártolási mozgalom, jó hatással leend. Most bizony, ipari tekintetben visszaesés tapasztalható. A közgazdasági pangás, a lakosságot szükségleteinek a megszorítására kényszeríti, mi különösen, az építkezési vállalatoknál észlelhető; pedig az ipart fejleszteni kell, hogy a népet, a kivándorlástól, visszatartassuk. A munkáviszonyok is kedvezőtlenek. Állandó foglalkozást kellene adni a népnek, mi csak a közgazdaság s az ipar fejlesztése által lehetséges. Meg kell a mezőgazdasági iparnak is változnia. A nyers és segédanyag behozatalát, a szállítási díjtételek által lehetne olcsóbbá tenni.

Az építkezés s a hazai gépipar fejlődés, előmozdítandó. Meg kellene honosítani a férfi s nő fehérenmű ipart; a söripart emelni kellene alacsonyabb vámtételekkel. Kivitelit jutalmakat kellene kitűzni a repceolaj gyártására. A porcellángyártást nagy szabásban lehetne üzni, mert hiszen Szatmármegyében elég kaolinral rendelkezünk. A szövőipar is nagyon hiányos. A juh-turót mint kitűnő taplálót szert be kellene hozni a katonaság ételmezésébe. Közös műhelytelepeket jó volna létesíteni, a külföldi gyári versenyzés ellen-

Mi is benszülöttek vagyunk; Magyarország polgárai. Az állami védelmet mi is megérdemeltük.

— Mikor telepedett meg itt? — kérdezem.

— Én? Én itt születtem; apám is itt született, nagyapám is.

— Van-e erről anyakönyvi bizonyíték?

— Az nincs. De jöjjön ki velem az ur a temetőbe; ott megmutatom a sírköveket. Ernek azok annyit, mint az irás.

Ez a bizonyíték csakugyan erős. A ki a sírokat szólítja tanuságtételre, az már — gondoltam — össze van növe ezzel a földdel, e földnek nagy és nemes érdekeivel. A fölébredt rokonszenv nem palástolható érzésével kérdeztem:

— Hány holdja van a haza földjéből?

— Kevés. Csak éppen annyi, a mennyit kénytelen voltam átvenni bukott adóaimtól.

— Licitáción?

— Igen.

— Nem ingerelte semmi arra, hogy földet vásároljon, szabad kézből?

— Mi ingerelt volna? A föld rossz szűlet. Nagy helyen kell dolgozni kis haszonért. Aztán megköti az embert egy helyhez. Pénzzel, korcsmámmal, boltommal, odamehetek a hová akarok. A földet sem kocsira nem rakhatom, sem a hátamra nem vehetem.

— Hány ökörfogatot tart?

— Csak lovat tartok; azzal fuvarozom a szeszt és egyéb árut.

— Azzal is szánt?

— Nem szántok, nem gazdálkodom. Földjeimet haszonbérbe és részbe adom a parasztoznak. Nem érdemes itt a földdel kinlódni.

A fölébredt rokonszenv elpárolgott. Beszélgetésünk németül folyt. Én törtem a nyelvet, ő rontotta. Végre magyarul szólottam hozzá.

— Nem tudok magyarul.

— Volt-e katona?

— Abban az időben nem vették azt olyan szigorúan. Csak a vigyázatlanokat sorozták be.

— Hány éves?

szülőzésára. Ipartársulatok helyett, legyenek kötelező ipari testületek, melyek a betegsegélyezés ügyét is átvethetnék. Kis iparosok számára, több szakiskola kellene. Szükség volna egy önálló magyar bányatörvényre. Az ipartörvényt is kellene módosítani. A vasipart s a vasércbányászatot veszély fenyegeti. A vasérczet nem volna szabad kivinni. Kellene egy állami timár szakiskola is, a lenfonó ipar előmozdítása, lenkésítő intézet állítása s általában, a lenfonó ipar emelése is kívánatos. A cigánykóvácsokat be kellene tiltani, hogy lovat ne patkoljanak, mert így a tanult kovács lesz kiszorítva. Ipari szakiskoláknál, ösztöndíjalapítványok létesítendők. A husiparra jótékony hatással volna az, ha a borjakat egy év előtt nem volna szabad levágni. A sörfogyasztási adó is eltörleendő. Minden nagyobb iparúzó városban, technológiai ipari muzeum legyen, hogy a segédek s tanoncok meglátogathassák. A tanonc munkakiállítás kötelezővé kellene tenni s kimondani azt is, hogy kellő képesítései nem bíró iparos, építési munkálatokat, ne végzhessen.

(Folyt. köv.)

Különbélek.

— **A nőgyelet bálja.** Vármegyénk és vidékének szépeik adtak tegnap este egymásnak találkozt az Oroszlán szálló termeiben tartott nőgyeleti kóstoló estélyen. A pazarul feldíszített termekben bájos leányok és asszonyok egész serege hullámzott. Vidámság, jó kedv uralkodott mindenütt. A buffetben megrakott asztalok mellett ugyancsak volt kelete a gyöngéd nő kezek által összehordott sültnek, sütéményeknek, boroknak és pezsgőknek, a melyek a nőgyelet által gondozott kis árváknak tekintélyes összeget juttattak. A négyeseket 60 pár táncolta s dicsérettel említhetjük, hogy ez uttal a fiatalság kitett magáért, mert ugyancsak kapós volt a táncosnő. Még az öreg urak is gyönyörködve szemléltek a repülő, nevető párokat, a kik körül bizonyára ott settenkedett a kis Ámor istenke is. Ez az estély rávall a lévai nőgyelet szakavatott, tapintatos rendezésére, s méltán lehet büszke a mai estély sikerére is. Mikor e sorokat írjuk, még senki sem gondol a hazatérésre. Mintha csak most kezdődött volna a tánc, oly élénk sürgés forgás észlelhető mindenütt. Ugy látszik a mulatság vége csak valamikor a hajnalban leend. A sok szép hölgykoszoruból tudósi-

— Hetvennégy.

— Ötvenkét év előtt éppen huszonekettő volt. Akkor csak szolgált a honvédségnél?

— Nem szolgáltam. Katona csak úgy lesz az ember, ha muszáj. Mi akkor itt, a verecke szorosban mindnyájan szállítással foglalkoztunk.

— A muszkák részére?

— Igen.

— Jól fizették?

— Meghiszem azt! Olyan brilliáns üzleteket soha sem csináltunk.

Nem folytattam tovább. A mit kerestem: a hazafias érzésnek legkisebb nyomát sem fődözhettem föl. Ennek mindegy. Orosz invázió, osztrák uralom, magyar alkotmányosság, — mindegy. Lelki világába nincs belekapcsolódva a Haza fogalma. Három ismeretlenül egyenletről éppen úgy beszélhettem volna vele, mint hazaszeretetről.

Hetvennégy évet töltött el, a nélkül, hogy szíve egyetlenegyszer is megdobbant volna azért a hazáért, a melyben született, ahol élt, vagyont gyűjtött, oltalmat nyert.

Szakálla megnőtt, meg is őszült, teste elhízott, zsebe megtelt. Gyermekeit kiházasította, unokáit fölnevelte, vidékét kizsaratolta. Fináncnak, zsandárnak, bíróságnak nem vétett. Hatósággal pörbe nem szállott. Űzte a szesz-csempészetet, az áruuzsorát, a pénzuuzsorát, a gabona uzsorát és a feles marha uzsorát. Így élt.

A többi is így él. Nem tanul, nem művelődik, nem mosdik. Csinálja az üzletet és — szaporítja a gyermekeket. Esküszik hamisan. Sokszor gyujtogat. Magcsontítja ellensége barmát. Vádaskodik alaptalanul. Veszteget, a hol lehet. Korruptál mindenütt. Pénteken este gyertyát gyújt és megfürdik a rituális lében. Hangosan imádkozik és némán csal. A földről lenyuzza a termőrejteget, a népről a bőrt.

Szaporá, mint a bogár. Élelmes, mint a veréb. Pusztit, mint a patkány.

Az uradalom által elgyöngített hegyvidéki népet úgy támadta meg a kazár, mint a sötét, félelmes és undorító légytömeg a megszégyesített és elhagyatott állatot.

tónknak a következő neveket sikerült egybe állítani: Asszonyok: Belcsák Árpádné, Belcsák Lászlóné, Dr. Balbach Béláné, Balbach Árpádné, özv. Bobok Györgyné, Czírok Jánosné, Fischer Natánné, Hetzer Adolfné, Dr. Halassy Kálmánné, Holló Sándorné, Harasághy Nándorné, özv. Fejesné Belcsák Vilma, Dr. Hetsch Béláné, Kabina Ervinné, Kern Albertné, Kraft Károlyné, Kriek Aladárné, Langer Hugóné, Léway Józsefné, Leidenfrost Tódorné, Levatic Gusztávné, Lukács Györgyné, Mailáth Istvánné, Mercader Alajosné, Medveczky Sándorné, Mihályi Istvánné, Mihalecs Györgyné, Nyitrai Nándorné, Ordódy Endréné, Óhna Lászlóné, Pólya Andorné, Perl Ignácné, Simonyi Béláné, Szauer Mórné, Dr. Szabó Gyuláné, Szilassy Csásárné, Soly Gusztávné, özv. Squórné. Sztelilik Istvánné, Toldy Zsigáné, Toóth Zsigáné. Leányok: Belcsák Mici, Bobok Mariska, Eckert Irén és Laura, Fejes Patyka, Farkas Kamilla és Ilona, Holló Anna és Erzsike, Kern Vilma, Kraft Márta, Léway Mici és Janka, Láng Terka és Mariska, Levatic Aranka, Mailáth Paula, Mercader Edith, Mercader Nelli, Sinkmann Klára, Squor Irén, Sztelilik Mariska.

— **Kaszinó-estély.** A lévai kaszinó, mint értesülünk e hó 18-án tartja a téli szezonban második estélyét, a mely alkalommal a vigalmi bizottság egy szép műsorral fogja szórakoztatni a közönséget. Mint értesülünk az estélyen Clair Vilmos, a F. M. K. E. titkára fog felolvasni. A tagok vendégeit szintén szívesen látják.

— **Népmozgalmi statisztika** Léva városában az állami anyakönyvi hivatal kimutatása szerint a lefolyt 1901. esztendőben született 264 lélek és pedig róm. kath. 173, görög kath. 2, ev. ref. 42, ág. evang. 10, izraelita 37. Házasságot kötött 61 pár. Róm. kath. 34, ev. ref. 13, görög kath. 1, ág. ev. 1, izraelita 12. A halottak anyakönyvébe bejegyeztett 168 halálozás, a mely a következők: oszlik meg: Róm. kath. 106, görög kath. 1, ev. ref. 31, ág. ev. 8, izraelita 11, külföldön elhalt 4, halva született 7. A halálozási statisztikát növeli azon körülmény, hogy a lévai közkorházban elhaltak is itt anyakönyveztetnek.

— **A lévai kaszinó** a múlt év utolsó napján tartotta meg évi rendes közgyűlését. Mácsai Lukács kir. tanácsos elnök te alatt a tagok élénk érdeklődése mellett. Huberth Vilmos igazgató évi jelentésében megemlékezik a kaszinó elhunyt tagjairól, majd előterjeszti a költségvetést és a zárszámadásokat, melyeket vita nélkül elfogadtak. Ugyancsak az ő indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy a kaszinó helyiségének kibővítésére, esetleg új helyiségek szerzésére nézve a választmány tegyen tanulmányt és terjeszzen be mielőbb javaslatot, hogy ez még ez év első felében tárgyalható legyen. Ezután a tisztikart és a választmányt alakították meg választás utján a következők eredményével. Elnök lett Mácsay Lukács. Igazgató: Huberth Vilmos, aligazgató: Kenéz Csátár, jegyző: Jaross Ferencz, pénztárnok: Torma Lajos, könyvtárnok: Kiss Gyula, ügyész: dr. Kaszaniczky K. gondnok: Jakabfalvy Barna. Választmányi tagokká megválasztottak: Báhy László, Belcsák László, Bodrogközy Zoltán, Eckerd Elek, dr. Frommer Ignác, Holló Sándor, dr. Karafiáth Marius, Láng Mihály, Leidenfrost Tivadár, Levatic Gusztáv, dr. Medveczky Károly, Medveczky Sándor, Ordódy Endre, Pojány Virgil, Schoeller Gusztáv lovag, Schwarz György, Szabó Lajos, Toóth Zsigmond. Számvizsgáló és leltári bizottság tagjai: Bellan Adolf, dr. Klein Jakab, Mercader Alajos.

— **Athelyezés.** A belügyminiszter királyfiái báró Jeszenák István, Kazy János főispánunk titkártját, Horváth Béla Esztergymvármegye főispánja mellé osztotta be, illetve oda helyezte át.

— **Felhívás.** A helybeli Kath. Legényegylet* vigalmi bizottsága nagyban serénykedik a f. hó 12-én megtartandó táncmulatsággal egybekötött szindarab érdekében. Semmi kétség sem lehet az iránt, hogy az estély fényesen sikerülni fog, mert igen melegen érdeklődnek a vidékről is. A rendezőség felkéri mindazokat, a kik tévedésből a mai napig meghívót nem kaptak volna, azt az egyesület rendezői által bejelentetni szíveskedjenek.

— **A lévai izr. nőgyelet** által a múlt év utolsó napján tartott tombola estély, mint előre jeleztük, úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben egyaránt szépen sikerült. A díszes közönség színültig megtöltötte a rendezőség által szépen feldíszített nagytermet. Jó kedv és élénkség uralkodott a teremben; Sándor zenéje mellett vigan járták a csárdást és a kórtáncokat. A négyeseket állandóan 35—40 pár táncolta. Magának a mulatságnak rendezése pedig kifogástalan volt, mert minden vendég feszeltlenül s otthoniasan érezte magát. A mi meg is látszott, mert még a hajnali órákban is népes volt a terem. A jelen volt hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyeztünk: Asszonyok: Altman Józsefné, Braun Adolfné, Braun Gyuláné, Deutsch Mórné, Ehrenstein Ignácné, Engel Józsefné, Fischer Natánné, Fischer Miksáné, Fenyvesi Károlyné, dr. Frommer Ignácné, Frommer Ignácné, Frommer Mórné, Grünberger Manóné, Grotte Vilmosné, Goldstein Henrikné, Holzman Bódogné, Iriczer Zsigmondné (Nyitra), Knapp Dávidné, Klein Sándorné, Klein Lipótné (Bajka) dr. Kohn Márkné

(Ipolság), dr. Klein Jakabné, Kaufman Kálmánné, Laufer Henrikné, Lieberman Jakabné, Neuhaus Gyuláné (Ersekújvár) Jakabné, Prizner Gyuláné, Reitman Ignácné, dr. Steiner Arminné, Schultz Ignácné, Szauer Mórné, Weisz Izidorné, Weisz Samuné, Weisz Bónóné, Weisz Kálmánné, Weisz Mórné, Wertheimer Vilmosné, dr. Weinberger Adolfné. Leányok: Adler Katica (Fegyvernek), Adler Julia (Zseliz), Berger Mici, Ehrenstein Berta, Farkasházy Fischer Emma (Tata), Grosz Regina (Sirok), Grotte Irma, Iriczer Gizella (Nyitra), Klein G., Kemptner Zelma (Zseliz), Kaufman Irma, Klein Gizella, Laufer Jozefa, Neuhaus k. a. (V. Ladány), Reitman Etelka, Schwitzer Gizella, Steiner Ilka (Garam Szent-Benedek), Weisz Olga stb. A szünetre folyamata alatt megejtették a tombola húzást is. Kihuzattak a következő számok: 1014, 1013, 4846, 2978, 2483, 3190, 562, 665, 4104, 1885, 1535, 1548, 1481, 2350, 621, 1834, 4577, 275, 926, 943, 3971, 4164, 4163, 4699, 3001, 4958, 4933, 881, 609, 950, 1448, 206, 47, 750, 2057, 509, 4168, 2730, 2845, 5, 4, 84, 528, 4512, 1510, 1938, 4988, 638, 175, 2945, 176, 1872, 2529, 1060, 1526, 52, 3438, 3108, 497, 494, 2059, 496, 145, 265, 1629, 38, 4304, 34, 1641, 4563, 3105, 3079, 4471, 2104, 2291, 2216, 3222, 1485, 1124, 1116, 1123, 1122, 1291, 1290, 1237, 569, 1389, 2321, 353, 352, 355, 357, 1919, 4434, 1012, 2878, 2877, 2876, 1520, 2580, 4464, 1059, 2332, 2330, 3051, 4334, 2802, 4157, 4125, 4700, 1781, 48, 4029, 306, 2243, 4112, 4683, 491, 1474, 1581, 781, 5000, 4146, 3518, 234, 733, 4110, 1102, 3502, 3220, 4123, 378, 2136, 4147, 648, 2135, 3225, 702, 478, 4431, 644, 3525, 4124, 3554, 918, 2239, 655, 647, 2134, 705, 3537, 3555, 703, 577, 4934, 3414, 699, 3529, 3200, 2195, 1338, 1480, 2835, 500, 1364, 1489, 1286, 1720, 1424, 350, 166, 3146, 3679, 969, 3519, 3862, 137.

— **Estkövő.** Weisz Jenő, a Weisz Samu és fia lévai divatruház társtulajdonosa e hó 19-én esküszik örök hűséget bájos arájának, Fischer Gizella kisasszonynak, Fischer Lipót nyitrai keréskedő kedves leányának Nyitra.

— **A tagosítási törvényjavaslat előmunkálatai** mar teljes apparátussal megindultak. Darányi Ignác földmivélségi miniszter leiratolt intézet és tárgyban a törvényhatóságokhoz és gazdasági egyesületekhez, melyben ismertette a kérdést, pontokat állt fel, melyeket a megkeresetteknek ki kell tölteni. A kérdőpontok száma tizenhat, kiterjeszedik arra, vajjon a tagosítás megengedtesse-e a községi határok egy részére is? Megengedhető-e a tagosítás egy község határát meghaladó területre? Ez esetben a tagosítandó határba benyúló idegen határbeli kiszögelések a tagosításba okvetlenül bevonassanak-e s az új községi határok a tagosítás eredményeihez képest kikerekíttessenek-e? Mily területeket lehetne a tagosításból kivonni vagy kizárni? Az érdekelteken, tulajdonosokon kívül hatóság, avagy valamely mezőgazdasági szakközeg tehet-e, jogosult legyen-e a tagosítás ügyében indítványt tenni? Biztosítottassék-e az új törvényben, hogy ott, ahol közös legelőterület nincs, ott a tagosítás végrehajtásakor közös legelő hasítottassék? A hatósági eljárás a bíróságnál maradjon, vagy milyen hatóságokra és közegekre bízassék. Darányi földmivélségi miniszter rendeletével azt célozza, hogy ekként a gyakorlati igényeknek megfelelő törvény alkottassék, melynek végrehajtása jelentékeny tényező lesz a középbirtokok alakulására és a kis ekiszteenciák körében is belterjesebb gazdálkodásra.

— **Öngyilkos katona.** Csenger Ferencz, lévai 14. honvédelmi alvezető vezető december 30-án szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. A mulatni szerető, intelligens családból származó katonát a saját könnyelműsége vitte végzetes elhatározására. Temetése a szokásos katonai díszszel másnap ment végbe.

— **Drágább lesz a pálinka.** Darányi Ignác földmivélségi miniszter kezdeményezésére a pénzügyminiszteriumban komolyan foglalkoznak azzal a kívánatos tervvel, hogy a borsfogyasztási adót jelentékenyen leszállítsák és ezzel szemben a szesz fogyasztási adóját emeljék fel.

— **Az anygalosinálók.** Nagy és bizonytalan búnszövegekről rántotta le a lapot a lévai rendőrség a múlt héten, a melynek gonosz működését már régebben sejtette, de a mely ellen csak most sikerült annyi bizonyítékot összegyűjteni, hogy ellene sikeresen felléphetett. Hogy Léva városában a prostitucio nagy mérvben uralkodik, azt mindenki tudja. Az sem volt titok, hogy olyan vejn boszorkány is akad, a ki jó pénzért hajlandó a bukott leányokat bűnös szeretőik következményeitől megszabadítani. A rendőrség is már régóta szemmel tartott egy ilyen tisztos korú öreg asszonyt, a kit vegre is sikerült gonosz manipulációin rájacsapni. A múlt heten egy lévai asszony azon jelentést tette a rendőrségen, hogy Kucsera Tulinszki Józsefné és Kulavi Mihálytól azt hallotta, hogy özvegy Bálint Andrásné Kopa Lidia egy Bresztovszky Katalin nevű, nagy-füsi illetőségű lévai családleányt jó pénzért megszabadított a közölgő anyai örömtől; hogy a nevezett két nő is tudott a bűnös üzlet-

meáról, mert a tiltott operációt Kucseráné lakásán és Kulavi Mihályné segédkezésével végezték. Ez a két nő a kapott sápon összeveszett s azért egymásra kikiabálták. A rendőrség a tisztiorvos által minden kétséget kizárólag megállapította, hogy az illető leányon csakugyan megejtették a tiltott operációt. Ennek következtében özv. Bálintné letartóztatott. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy már ez nem az első esete volt. S legközelebb D e d i n s z k i Anna nevű diánszói cselédleánynak nyújtott ilyen büntetkezéssel segédkezett. A vén asszony tagadott ugyan, de a cselédleányok és többi társai, kiket az elfogatása előtt való éjszakán tagadásra akart bírni, ellene vallottak s beismerték tettüket. A vén angyalcsinálót, kinek lelki bizonyára még több bűn is fogja nyomni, az aranyos-máróthi törvényszék börtönébe szállították s megindították úgy ő, mint a jeles társaság ellen a büntetővizsgálatot. Jól tudjuk, hogy az angyalcsinálót nemcsak a cselédleányok, de a garammenti községek lakosai között is menyire elharapózott, hogy az ily vén asszonyok mily ravaszággal s körmonfont ügyességgel üzik mesterségüket, épen azért elismerés illeti meg a lévai rendőrséget, hogy oly gyorsan és erőlyesen járt el ebben az ügyben.

Szökött katoná. Hengertner Titusz lévai iparoslegényt a múlt ősszel bakának vitték Bécsbe a 26-osokhoz. Karácsonyra szabadságot kért, de nem kapott. Újre kapta magát s hazajött szabadságlevél nélkül. De itt már várta az ezredparancsnokság távirata, melylyel felhívta a lévai rendőrséget, hogy tartóztassa le. A fiu is megneszelte a dolgot s visszaült a vonatra, hogy visszatérjen ezredéhez, de a rendőrség az egyik kupében észrevette s bekísérte a honvédlaktanyába, honnét ezredéhez fogják visszavinni. A dezentor öcsöce Lajos ugyancsak Bécsben szolgált, de pár hét előtt a kaszárnya harmadik emeletéről ledobta magát s szörnyen halt.

Vakmerő tolvaj. Újén napján fényes nappal délután vakmerő módon fosztotta meg fülbevalójától egy ismeretlen közepkorú nő egy Csik Mariska nevű leánygyermeket, kit a Teleky-utcában egy kapu alá csalt s ott a füléből arany fülbevalóját kivette, azután a leánykára csapta az ajtót és megugrott. A kis leány ki az ajtókiilincsig nem ért fel, sirva fakadt. Sirására kijöttek a házbélek, de akkorra már a tolvajnak hire-hamva sem volt. A rendőrség megindította a nyomozást.

Léván december hónapban meghaltak. özv. Szabó Pálné, szül. Bontovics Lidia élt 80 évet, Dékay István élt 59 évet, özv. Kis Alajosné, szül. Pajer Etel élt 73 évet, Csékei Erzsébet élt 12 évet, Cserei János élt 52 évet, Balog István élt 1/3 évet, Barták Imre élt 3/4 évet, Csik Mihályné, szül. Popellár Maria élt 33 évet, özv. Berger Ádámné, szül. N. Mária élt 96 évet, Bóna Sándor élt 54 évet, Csenger Ferencz élt 22 évet, özv. Zahar Mihályné, szül. Szekesvari Julianna élt 69 évet.

Közgazdaság.

A Bars megyei gazdasági egyesületnek 1901. év decz. 22-én Leván tartott rendes közgyűlése.

Kherndl János egyleti elnök elnökleite alatt különösen az alapító községek bírái voltak képviselve. Első tárgya volt a *titkári jelentés a moson megyei tejszövetkezetek tanulmányozásáról, tekintettel ily szövetkezetek alakítására.* Dombay Vilmos indokolt indítványára a titkárnak jelentését alapos szakszerűségénél fogva a közgyűlés egyhangulag köszönettel veszi tudomásul és elhatározta annak kinyomatását, s megbizta a titkárt tanulmányában lefektetett elvek alapján a tejszövetkezetek megalakítására.

A költségvetés 1902. évre elfogadtattott, mely szerint a vármegye t. törvényhatósága és a bars megyei gazdasági egyesület a *pozsonyi 1902. év szeptember 7—21-ig rendezendő országos mezőgazdasági kiállítás*hoz tölük telhető mérvben magasabb összegekkel járulnak, hogy ott az egyesület által rendezendő gyűjteményes verseny, állat, kertészeti és szőlőszeti kiállítás megének gazdasági képét feltüntethesse.

Elhatározottat, hogy a ló- és szarvasmarha, s a szarvasmarha hizlalást feltüntető tárlatot az időleges csoportokban rendezni fogja, a népies szarvasmarha-kiallítás állatjait díjazza és ez utóbbira, a földmivelségi m. kir. miniszter úrtól segélyt kér, a népies lókiállítás díjazására a lótenyésztőbizottság elnök fog segélyt kérni. — A szarvasmarha hizlalást feltüntető kiállításra nézve már most minden lépés megtétetik az állatok kellő értékesítésére. Az uradalmak saját költségükre rendezik gyűjteményes kiállításukat. Az oszlányi járásban a bejelentéseket a nyitavölgyi gazdasági egyesület volt szives magára vállalni. A központi rendezőbizottság határozata alapján a megye területén kiállítás nem rendeztetik 1902. évben. A rendező bizottság tagjai az egylet elnökének elnökleite alatt Dombay Vilmos, mint a központ által választott kiküldött a lótenyésztés részére, Levatich László az egyesület képviselője a központi rendező bizottságban, csoportbiztosai termény, állat és kertészet, szőlőszetnél: báró Ambrózy István, Rudnyánszky János, Dus Jenő, Kosz-

tolányi István, Leidenfrost Tivadar és Tarisch Rezső, minden csoportban 2—2, tagja, a kir. állattenyésztési felügyelő is; továbbá tagjai helyi bizottságban lévai járásban: lovag Schoeller Gusztáv, lévai és zelizai uradalmak tisztikara, Balogh János, Dombay Vilmos, Frankl Ede, Hetzer Adolf, Lakner Aladár, Lutz Sándor, Levatich László, Bodrogközy Zoltán, Paál Dénes, Razgha Ernő, Ordódy Endre és Lajos, Sandtner Sándor, Wass Lipót, Taubinger Agost, Kósa Mihály bíró, Dussics Zsigmond bíró, Pólya András bíró, Lócsai terei bíró, Görög Ferencz és Pálkás István ifj.; *verebélyi járásban*: Agárdy János, Dóra Miklós, Knapp Sándor, Nedeczky Vincze, Pósa Béla, Ponoczkai Lajos, Tarisch Rezső, Rudnyánszky János, Reidtner Gyula, Szájbély Árpád, Zongor János és 4 községi előljáró; *ar-maróthi járásban*: báró Ambrózy István, Botka Zoltán, Dus Jenő, Klobusiczky János, Kosztolányi István, báró Révay Simon, Sziványi Sándor, Szentiványi Oszkár, Schraum Antal és 4 községi előljáró; *garami járásban*: lovag Berks Robert, Sandrik ezüstgyár képviselője, Székely György, Uj-Bánya polgármestere, Székely György, Vetzal István és 3 községi előljáró; *oszlányi járásban*: Thoneth uradalma, Majthényi Rezső és Oszlány képviselője.

Természetesen tagjai minden járásban a főbírák és az állami állatorvosok. A rendezőbizottság első gyűlésében az elnök mellé társelnököket és járási alelnököket választ. A házi és népi kiállítását a beszerzésbányai kereskedelmi és iparkamara rendezi Levatich László titkárral.

A folyó ügyek tárgyalásából kiemelendő, hogy az egylet a *gazd. népies tanfolyamot, előadásokat és házipartanfolyamokat*, a tél folyamán idén is, továbbá 43 drb. *felbugatott nemesített kondorszörű mangalicza* fogarasi tenyészközt a sertésállomány javítására, a tavaszi vetésre pedig 400 mm. hanna pedigree árpát oszt szét kedvezményes árban kis gazdák közt; egy kis gazda 2 mm.-nál többet nem fog kapni, hogy minél többen részesüljenek a földmivelségi m. kir. miniszter ur kedvezményében.

A földmivelségi m. kir. miniszter ur az egyesület kérésére Zlatnyánszky Emil kis-tapolcsányi kis gazda gazdaságát mintabirtokká fejleszteni határozta, a felügyelettel Dus Jenőt és a szükséges bevásárlásokkal Bodrogközy Zoltán lévai gazd. szaktanárt bízta meg. — Az egyleti kert Leván a földmivelségi m. kir. miniszternek 25 évre ingyen szőlőültványtelepül átengedtetett, a szerződés megerősítve bemutatott; reménylhető, hogy az elpusztult szőlők meggyenkben ezen telepről kikerülő ojtványokkal helyreállíthatnak. A földmivelségi miniszter az egyletet következő intézkedéseiről értesítette.

A *szőlőnek behozatalát* csak taposottan, hordókban engedélyezte külföldről, mert az 5 kgos csomagokban must nyérése céljából behozott szőlő versenyt csinált a hazai szőlőnek.

A *szénkének szükséglet* a tavaszi átvételhez mindenki december 1-ig, az őszi átvételhez május elsejéig teendő a zalatnai szénkének gyárhoz is.

Az aradmegeyi gazdasági egyesület azon a *gabona és liszt készletnek* évenként eszközöndő hivatalos leltározására a *nyílt raktárakban*, mert visszaélés történt ezen a tere a gabonaárak lenyomására; pártólólag tudomásul vétetik és h. sonló felirat elküldése határozottatott el.

Elnök sajnálattal emlékezett meg Széchenyi Pal gróf volt földmivelségi m. kir. miniszter és Markovics János nyitramegyei gazd. egylet alelnökének elhunytait felett. Egyesületünket Széchenyi gróf temetésén Leidenfrost László orsz. képviselő képviselte; mindkettő elhalálása felett jegyzőkönyvileg mély sajnálatát fejezte ki a közgyűlés.

A legutóbbi közgyűlés óta tagokul belépett Verebélyi alapítól, 3 rendező tag és 59 kis gazda rendkívüli évdíjas tagul. A kis gazdák ily tömeges belépése örvendetes jelenség, mert az egyesületi hajlam nyilatkozik meg benne; tapasztalhatják, hogy az egyesület az ő érdekeket öleli fel első sorban és érdekeikben a rendelkezésre álló eszközök mérvéhez képest társadalmilag mindent elkövet, hogy boldogulásukat előmozdítsa.

Az alapszabályok megváltoztatása is a kis gazdák léteérdekeinek általánosabb, jobb istápolása céljából a jövő közgyűlésen fog véglegesen elintéztetni.

Közönség köréből.

Köszönet-nyilvánítás.

I.

A karácsonyi ünnepek alkalmából az irt. nővérek intézetének szegénysorsorsu növendékei részére adakoztak: Grotte Vilmos 1 vég kelme; polg. iskolai növendékek 2 vég kelme, 12 pár harisnya, 12 db. fejkendő, 3 db. feldisített karácsonyfa; az irt. nővérek 1 vég kelme, 3 pár cipő, 1 fiu öltözet; Kovácsik Samuné 4 kor., Steiner József 4 kor., Szabó Agoston fővárosi tanító 3 kor., Arvay Józsefné 2 kor., Féja Kálmánné 2 kor., Lokota Adolfné 2 kor.

Az ajándékozott kelméből ruhát vartak a következő hölgyek: özv. Vánkay Pálné 3, Korny Erzsike 3, Arvay Józsefné 2,

Goldbrunner Gyuláné 2, Fanderlik Gusztávné 2, Kozma Mariska 2, Csuvara Ilona 2, özv. Kápolnay Józsefné 1, Schmidt Magdolna 1, Grünfeld Adolfné 1, Láng Mihályné 1 öltözet ruhát és Schwarz Vilmosné 6 db. kötényt.

Hálás köszönet a szegény gyermekek nevében a kegyes jötevőknek.

Az intézet igazgatósága.

II.

Csebi Pogány Virgil kir. járásbíró ur az alantí felhívással az ujévi üdvözetek megváltását kezdeményezte a lévai nőegylet által fentartott Stefánia árvaház javára. — A midőn va. szerencsénk az átvett 16 koronáért úgy az igen tisztelt járásbíró urnak, mint a kegyes adakozóknak hálás köszönetünket nyilvánítani, maradunk hazaifias üdvözzellet

Levatich Gusztávné egyl. alelnök. Toth Zsigmondné egyl. gondnok.
Faragó Samu egyl. titkár. Józsefcsek Géza egyl. pénztáros.

Felhívás.

A kik az ujévi üdvözetek alól a „Stefánia árvaház” alap javára — a „Bars” cz. helyi lapban közzé teendőleg meg akarják magukat váltani — azok némi összeggel és névaláírásukkal a fenti jótékony czélhoz hozzájárulni kegyeskedjenek.

Fölösleges talán említenem is, hogy a mennyire értelmetlen és sablonszerű az ujévi üdvözetek szokása — ép oly terhes és költséges. Ha tehát csak az ujévi üdvözlésekre szánt költséget szánjuk az árváknak, az üdvözlések terhetől szabadulunk s nem a m. kir. postakincstárral — mely kevésbé szorul a támogatására — hanem a segélyre reá szoruló apátlan és anyátlan árvákak teszünk jót s azokat, a kik a szülői szeretet jótékony melegt nélkülözök, legalább az anyagi nélkülözésektől mentjük. Léva, 1902. január 1-én.

Pogány Virgil 2 kor., dr. Haas Zsigmond 2 kor., dr. Elek Mór 2 kor., Belcsák László 2 kor., dr. Radó József 1 kor., Konecsny János 1 kor., Deutsch Ignác 1 kor., Sztarek 1 kor., dr. Weisz Zsigmond 2 kor., Faragó Samu 2 kor.

III.

A múlt év utolsó napján megtartott tombola estély alkalmával a jótékonycéllra való tekintettel felülfizetni szivesek voltak: dr. Karafiath Márkus 18 K. 80 fillért, Frankl Ede (Nagy-Sáró) 11 K., Horn Jakabné (Bars-Éndred) 10 K., Eiső M. ált. biztosító társaság 6 K., dr. Kaszaniczky Kálmán, Missák Zsigmondné, Adler Viktor (Zseliz) 5—5 K., Barta József, Rappaport Manó, Kohn Armin (Balassa-Gyarmat), dr. Priszner Gyula, dr. Frommer Ignác, Weisz Mór, dr. Klein Jakab 4—4 K., Kern Albertné, Féja Kálmánné, dr. Medveczky Károly, Toth Zsigmond, Jakabfalvay Barna, Csirók Jánosné, Reitmann Ignác, Spitz Ignác, Löwy Lipót, Haber Gy. Renner Géza (Párkány) 3—3 K., dr. Weisz Zsigmond, Bódogh Lajos, Schlich, dr. Erek Mór, Weisz Benő, Fenyvesi Károly, Szauer József, Weinberger Zsigmond, Barkoczy Barnabás, Laufer Henrik, Pollak Emil, Weisz Jenő, Weisz Henrik, Adler Jakab, Klein Sándor, Grotte Vilmos, Goldstein Henrik 2—2 K., Mácsai Lukács, Deák Adolf, Weisz Zsigmond, Schönstein Henrik, Braun Gyula, Halmi Vilmos, Ehrenstein Henrik, Altman József, Berger Adolf, Weisz Kálmán, Schultz Ignác, Lieberman Jakab, Wertheimer-Vilmos, Sugár Mór 1—1 korona.

A felülfizetésekkel együtt a bevétel 1003 K. 20 f., a kiadás 402 K. 66 f., így a jótékony célra szolgál 600 K. 54 f. tiszta jövedelem.

A tisztelt felülfizetők, valamint a fényesen sikerült mulatság rendezéseért, a rendező bizottság s különösen annak buzgó s fáradhatatlan elnöke Fenyvesi Károly ur, ki a siker érdekében mindent elkövetett, fogadják az egylet nevében leghálásabb köszönetünket.

Léván, 1902. január 3-án.

Weisz Mórné elnök. Frommer Mórné titkár.

Irodalom és művészet.

Magyarország és a világ. A tudomány óriás lépésekkel halad egységesítés felé. Mind több és több fizikai és társadalmi jelenség csoportosul egy alap-ok körül. A fizika kimutatta, hogy hő, fény, elektromosság mind csak a mozgás más-más formái. Az irodalomtörténet és folklore napról-napra inkább megvilágítja azt a tényt, hogy a nemzetek bizonyos időszakokként nagyjában körülbelül egy eszmekörben mozognak, egy szellemi uiveaun vannak. A történelem megmutatja, hogy a különböző korszakok eseményei nagyjában egy alap-okból vezethetők le s ugyanazon okok mennyire ugyanazon hatást hozzák létre mindig és mindenütt, annyira hogy féltetes néző előtt szinte úgy látszik, mintha a történelem ismételné önmagát. A történelemből bizonyos megfigyeléseket, szinte szabályokat lehet levonni, s a nemzetek mintha mind egy csél érdekében működének.

A magyar szellem tevékenységét a világtörténet különböző fázisaiban még nem láttuk beillesztve a világ egyetemes történetébe, Dr. Marczali Henrik kitünő tudó-

sunk az első magyar történettudós, ki egyenlő buzgalommal tanulmányozza a világnak és saját nemzetének történetét, s világtörténeti nagy munkájában pontosan és alaposan kimutatja a magyar nemzet szerepét a világ egyetemes történetében.

Ez a nagy munka 12 kötetben jelenik meg. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbőr-kötésben 16 korona. Füzetként is kapható 60 fillérjével Nyitrai és Társa könyvkerekedésében Léván.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1902. évi december hó 29-től január hó 5-ig.

Születés.

Sorszám	A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
1	Sinkó János Árendás Örsz.	fiu	János
2	Balla András Faragó Juli.	fiu	István
3	Akosy Mária	fiu	Géza
4	Schütz János Kosztolányi B.	leány	Gizella
5	Botka Pál Lipták Julianna	leány	Ilona

Halálozás.

Sorszám	Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
1	Bóna Sándor	57	Gümőkór
2	Csenger Ferencz	22	Öngyilkosság
3	Özv. Zachar Mihályné	69	Veselob
4	Strukmüller Mária	5 hónapos	Idült bérhurut
5	Schveiger Fáni	30 éves	Tüdővész

Selyem-Bluzok 2 frt.

35 kr. és feljebb — 4 méter — valamint „Henneberg-Selyem” fekete, fehér vagy színes, méterenként egész 14 frt. 65 krig mindenkinek bérmentve és vámmentesen házhoz szállítva. — Minták küldetnek. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. **HENNEBERG G.** selyemgyáros (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető; Kónya József rendőrkapitány.
Buza m.-mázsánként 16 kor. — fill. 16 kor. 40 fill. Kétszeres 13 kor. 20 fill. 14 kor. — fill. — Rozs 13 kor. 60 fill. 14 kor. — fill. — Arpa 11 kor. 60 fill. 13 kor. 60 fill. Zab 14 kor. — fill. 14 kor. 60 fill. — Kukoricza 9 kor. 60 fill 10 kor. 60 fill. — Bab 11 kor. — fill. 11 kor. 60 fill. — Lenese 13 kor. — fill. 13 kor. 80 fill. — Köles 6 kor. 80 fill. 8 kor. 50 fill.

Nyilttér.

Egy sorsüldözött szegény asszony két egészséges és jó erkölcsü gyermekét, két éves leány és hat éves fia, jó szívü gyermektelen szülőknek

örökbe adná.

Czim a kiadóhivatalban.

Eladó esetleg bérbeadó
a nagy füvellői dülőben levő rét és szántó-földem.

özv. dr. Victoris Sándorné.

Pék-üzlet

két kemencével és hálzával együtt, agkor miatt, szávad kézből eladó. — Czim: **Szladky Károly** pék, Léván.

Saját terméstü

UJ BOROK Literenként 26 krajczár.

Hordónként hektoliterje lefejtve 20 frt.

DESSERT-borok

(pecsenye-borok)

MERLOT

vörös bor

SÁRGA-MARGIT

teher pecsenye bor.

Árak palaczkokkal együtt: Merlot egész üveggel 50 kr. fél 30 kr. Hordóban hektoliterenként 40 frt. Sárga-Margit egész liter, üveggel 55 kr. féliter, üveggel . 30 kr. Hordóban hektoliterenként 50 frt. Üres palaczkok darabonként 10 fillérért visszavétnék.

Megrendeléseket elfogad: **Nyitrai és Társa** Léván.

Süket Ön??

Mindenmü sükettség és nehézhallás a mi találmányunkkal gyógyítható. Fülzúgás nyomban megszűnik. Tudassák leírva saját esetüket. Díjtalan vizsgálat és felvilágosítás. Mindenki saját otthonában kevés költséggel gyógyíthatja magát.

Nemzetközi Fülgyógyászat

596. La Salle Ave., Chicago, Sd.

Csak RÉTHY-félet fogadjunk el!

A valódi Rethy-féle pemetefü-czukorka csak a készítőnél vagy az alábbi gyógyszerárakban kapható:

L É V Á N

Boleman E. és Medveczky Sándor Gyógyszerárakban.

"Trilby" perszög

Szőlőoltványok

A legkiválóbb 42 bor- és osemegfajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemetek és magvak. Er dalmalmok, községeknek, három évi termésre is adatik. Óriás övívű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedül, melyből oly örök kerítés-nevelhető pir-v alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nomogy ember de semmiféle állat, meg az aprónyalak sem h toltathatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezr csemete elég 200 méterre. — Ára 6 frt.

Diócsémék. — Ára 6 frt. Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek tenyészése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt. Számos tenyészőmű főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetnek minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül meg egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt csemere ingyen és bérmentve küldeni kéri, mely nincsen az a há, vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanák, városon, falun, pusztán, gazdaság vagy szegény családnál egyaránt. Igy meg azoknak is igen érdekesben áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemeznek foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgáltatást tesznek. Cím: **„Ermelléki első szőlőoltvány-telep” NAGY GÁBOR, Nagy-Kánya, u. p. Szekelyhid.**

Szives tudomásul!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, miszerint

fűszer, csemege és dohány

nagyárudámat

1902. évi január havában az ujonnan épült ideiglenes helyiségbe (Oroszlán vendégfogadónak átellenében) helyezem át, s kérem ezen új helyiségemben is nagybecsű rendeléseire méltatni kegyeskedjék.

Szolgálatra készen és kiváló tisztelettel

Amstetter Imre.

A Richter-féle **Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller egy régi kipróbált háziaszer, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt és a „Richter” czegeggyzessel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárakban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

Jó oleó órákat

3 évi írásb. jótállással szállít magánosoknak

Konrad János

órágyára és aranyárú szállító Brúx-ből (Csehország)

Finom nickel rem. óra 3 frt. 5 kr.
Valódi ezüst „ ” 5 frt. 80 kr.
Valódi ezüst lánc „ ” 1 frt. 20 kr.
Nickel ébresztő óra „ ” 1 frt. 95 kr.
Czegem, cs. k. sa-sal lett kitüntetve, számos arany és ezüst kiállítás érmeikkel és ezekre menő elismerő levelekkel.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

JÓ SZERSZÁM FÉL MUNKA!

Gazdasági gépek, géprészletek, tömlők, vízmentes ponyvak, mérlegek és gépszijak, szerszám, vas- és aczél főraktár. Portland cement és Hydraulikus mesz stb. 12

Kapható KERN TESTVÉREKNÉL Léván.

Minek Pestre? Minek Bécsbe?

Mikor nálam minden előpénz nélkül

50 krajczáros részletekre kapni 5 évi jótállás mellett Singer varrógépet 28 frtért.

Ringschiff varrógépet 50 frtért.

Fischer Miksa

varrógépraktára Léván.

Magy. kir. dohány, szivar, lőpor és kártya-árulás. Első gazdasági és varrógép-, koszoru-, fa- és érozkoporsó raktára.

Az arany kaszához. A gödöllői Borászati Egyesület mint részv. társaság palack-borainak elárúsító raktára. Folyékony arany és ezüst festékek

Kern Testvérek Léván.

Ajánlják dusan berendezett vas-, fűszer-, csemege-, festék-, kefekötő áruk, gazdasági- és kerti-magvak, vadászati eszközök, hangszerek, igen finom hurok, varró gépek öt évi jótállás mellett, gazdasági gépek és géprészek. Szerszám: asztalos, bádogos, gépész, lakatos, kovács, kádár, kerékgyártó, ács, esztergályos, cipész, házi és gazdasági részére, tengelyek, ekereszek, valódi Fischer-féle részletek és rászpályok, lőszór-, afrik Atripuo és tengeri fű, épület- és butor vasalások, finom kávé, cukor, tea, rum, likörök, coznac, fehér és vörös bor, valódi Meidinger-féle és öntött vas-kályhakkal felszerelt raktárakat.

Vidéki megrendelések legnagyobb figyelemmel és gyorsan teljesítettek, új képes árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Most jelent meg az 1902. évre szóló

BARSI naptár

Barsvármegye általános címtárával. Ára 80 fillér, bérmentes küldéssel 90 fillér, a kis Barsi naptár 30 fillér, Garamvölgyi Protestáns naptár bars megyei egyházi protest. címtárral 60 fillér. Képes Naptár Szent Mária és Jézus szent szívének tiszteletére. Ára 50 fillér. Kapható: Nyitrai és Társa könyvkereskedésében Léván.

Szabadalmazott valódi „SINGER” és valódi „DÜRKOPP” családi és iparos varrógépek igen csinos kiállítással 5 évi jótállás mellett minden hozzávalóval.

Árak részletfizetésre: valódi után.

Singer családi varrógép kézi hajtásra	22.—	19.—
Singer családi varrógép állvány és szekrényvel	35.—	28.—
Singer Medium iparosoknak gép állvánnyal	40.—	36.—
Nagy Singer 4-es iparosnak állvánnyal	44.—	39.—
Howe családi varrógépek állvánnyal	33.—	27.—
Nagy Howe varrógépek iparosoknak	40.—	38.—
Ringschiff családi gép 48 frt., iparos gép	70.—	58.—

Készpénz-fizetés mellett 5%-al olcsóbb.

A valódi SINGER és HOWE gépeknek egyed. raktára KERN TESTVÉREKNÉL Léván. Géptük, részek és osónak olosón.